PIA
SUOMEN PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUSYHDISTYS

MUISTIO

pääsihteeri Tuija Karanko

7.2.2018

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

PUOLUSTUSTARVIKKEIDEN VIENNIN MERKITYS SOTILAALLISELLE HUOLTOVARMUUDELLE JA PUOLUSTUSKYVYLLE

Puolustuskykymme ylläpito ja kehittäminen rakentuvat kilpailukykyisen ja vakaan kansantalouden varaan. Puolustusjärjestelmämme on täysin teknistynyt ja edellyttää muun yhteiskunnan tuottamien tuotteiden ja palveluiden saatavuutta kaikissa turvallisuustilanteissa.

Sotilaallinen huoltovarmuus edellyttää Suomessa toimivaa teollisuutta ja sen osaamista

Suomessa toimiva puolustus- ja turvallisuusteollisuus on integroitu osa puolustuskykyämme, kokonaisturvallisuutta ja sotilaallista huoltovarmuutta.

Yhä enemmän korostuu osaamisen huoltovarmuus. Kotimaisen alan teollisuuden kyky valmistaa, integroida, ylläpitää, kehittää edelleen, huoltaa, korjata ja poistaa käytöstä keskeistä materiaalia on tärkeä osa Suomen puolustuskykyä. Teollisuuden on kyettävä ylläpitämään ja kehittämään osaamistaan ja varmistamaan osaavan henkilökunnan pysyvyys. Tämä on mahdollista vain varmistamalla yritysten vientitoiminta. T&K -toiminnan mahdollistuminen on jopa yksittäisten hankkeiden työllisyysvaikutuksia olennaisempaa.

Puolustusjärjestelmän kannalta on tärkeää mahdollistaa ja turvata avun vastaanottamisen edellytykset kaikissa turvallisuustilanteissa. Teknisten järjestelmien vastaanotto- ja integraatiokyky on Suomessa toimivan teollisuuden osaamisen varassa.

Suomen harjoittama puolustustarvikkeiden vientilupapolitiikka on siten nähtävä osana Suomen kokonaisturvallisuuden varmistamista ja (puolustus)teollisuuspolitiikkaa.

Vienti on elinehto teollisuudelle

Suomen kotimarkkinat puolustus- ja turvallisuusalalla ovat erittäin pienet. Jotta kotimaassa toimiva teollisuus kykenee suoriutumaan sille annetusta tehtävästä, tulee sen olla kilpailukykyinen ja kansainvälisesti verkottunut.

Vientiä harjoittava puolustusteollisuus on sotilaallisen huoltovarmuuden ja keskinäisriippuvuuden kannalta välttämättömyys. Ilman vientitoimintaa moni

huoltovarmuuskriittinen yritys olisi jäänyt syntymättä tai lopettanut toimintansa.

Puolustustarvikkeiden vienti laajentaa eri tuotteiden ja järjestelmien asiakaskuntaa ja säästää siten suomalaisen asiakkaan määrärahoja. Teollisuuden kehityskustannukset voidaan jakaa useamman käyttäjän kesken, koska teollisuus kykenee monistamaan kansainvälisille markkinoille kehitettyjä ratkaisuja ja toiminnallisuuksia kotimarkkinoille.

Poikkeusoloissa ja niihin varauduttaessa on tarve nostaa yritysten tuotantokapasiteettia. Vientiin rakennetun kapasiteetin ohjaaminen kotimaahan on huomattavasti helpompaa kuin uuden kapasiteetin rakentaminen poikkeusoloissa.

Puolustustarvikkeiden myynnillä ja hankinnoilla tehdään laajasti myös ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja luodaan keskinäisriippuvuuksia. Suomen huoltovarmuus on sitä vahvempi, mitä enemmän teollisuuden kansainväliset verkostot tukeutuvat suoraan tai epäsuorasti Suomessa sijaitseviin puolustusteollisiin toimijoihin ja niiden osaamiseen.

Puolustusmateriaalin toimittajalta odotetaan luotettavuutta

Puolustusteollisuus toimii erittäin poliittisilla markkinoilla, joilla uskottavuuden ja luotettavuuden rakentaminen kestää vuosia. Siten on tärkeää, että maiden vientivalvontapolitiikka on kansainvälisten sopimusten mukaisia sekä pitkäjänteistä ja ennakoitavaa.

Puolustusmateriaalin elinkaari on usein pitkä. Asiakkaat hakevat luotettavia toimittajia, jotka ovat valmiita tukemaan niitä koko elinkaaren ajan kaikissa turvallisuustilanteissa. Suomi toimii asiakkaana samalla tavalla.

Siten on ensiarvoisen tärkeää, että yritykset kykenevät täyttämään sopimusvelvoitteensa kokonaisuudessaan. Yritysten toiminta tulee mahdottomaksi, jos ne eivät esimerkiksi saa lupaa toimittaa varaosia tai järjestelmäpäivityksiä jo toimittamiinsa tuotteisiin.

Suomalainen puolustusteollisuus on usein osajärjestelmä- ja/tai komponenttitoimittaja. Yritykset toimivat kansainvälisissä verkostoissa, joissa jokainen verkoston solmu on tärkeä ja välttämätön koko verkoston toimivuudelle. Verkostoon on siten ikään kuin sisäänrakennettu toimitus- ja huoltovarmuusajattelu. Yritysverkostojen merkitys korostuu entisestään mm. EU:n tutkimus- ja suorituskykyohjelmien myötä.

Moni suomalainen yritys on kansainvälisessä (osa)omistuksessa. Ulkomainen (osa)omistaja tarkastelee Suomen toimintansa mielekkyyttä myös vientilupapolitiikan kannalta. Jos omistajan kotimaa myöntäisi vientiluvan tuotteelle, mutta Suomi ei tätä tee, on vaarana tuotannon ja osaamisen siirtäminen omistajamaahan.

Suomalainen puolustusteollisuus toimii vastuullisesti

Suomalainen puolustusteollisuus näkee puolustustarvikkeiden vientivalvonnan ja kansainväliset sopimukset erittäin tärkeänä. Suomalainen teollisuus on mm. osallistunut ATT -neuvotteluihin Suomen viranomaisten tukena. PIA toimii eurooppalaisen kattojärjestönsä (Aerospace and Defence Industries Association of Europe, ASD) vientivalvontaryhmässä ajaen mm. läpinäkyvyyden lisäämistä.

Vastuullinen yritystoiminta myös vientitoiminnassa on osa menestyvän yrityksen liiketoimintaosaamista. PIA:n jäsenillä on joko oma vastuullisuusohjelmansa tai ne seuraavat esimerkiksi ASD:n laatimia suuntaviivoja.

Näkemyksemme mukaan viranomaisella on paras tieto kohdemaan tilanteesta ja loppukäyttäjästä. Suomen vientivalvontapolitiikka onkin yksi maailman tarkemmista ja tiukemmista. Suomalainen puolustusteollisuus luottaa Suomen viranomaisiin ja vientilupajärjestelmään ja luonnollisesti kunnioittaa viranomaisten päätöksiä. Samalla tavalla toimitaan myös maissa, joissa suomalaisella teollisuudella on tuotantoa.

Puolustusteollisuus työllistää ja tuo verotuloja

Suomessa toimivan puolustus-, ilmailu-, avaruus- ja turvallisuusteollisuuden vuosittainen liikevaihto on noin 1,5 mrd euroa, josta viennin suuruus on merkittävä, noin 40 – 50 %. Suurin osa yrityksistä on yksityisessä omistuksessa olevia PK -yrityksiä. Alalla on Suomessa noin 6 500 työntekijää ja se työllistää joko suoraan tai välillisesti noin 15 000 henkilöä. Paikallisia keskittymiä ovat Pirkanmaa, Keski-Suomi ja Oulu. Suomalaisen puolustusteollisuuden verojalanjälki on huomattava, noin kolmasosa liikevaihdosta.